

Motion till riksdagen 2019/20:2926

av **Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)**

Stärk seniorers livskvalitet – trygg äldreomsorg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nationella kvalitetskrav och kvalitetskontrakt för äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta sanktioner mot bristande verksamheter i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp och utveckla förenklad biståndsbedömning för äldre samt parboendegarantin och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja kunskapsnivån gällande seniorers nutrition och hela måltidssituationen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för fysisk aktivitet på recept för seniorer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga grundvårdutbildningar bör ge kunskaper i gerontologi, geriatrik och demenssjukdomar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att sammanställa, analysera och sprida goda exempel på äldreboenden med hög kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att mäta effekterna av införandet av digital teknik inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge E-hälsomyndigheten det samordnande ansvaret för digital teknik som rör seniorer och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av socialt sammanhang och aktiviteter för att motverka ofrivillig ensamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi lever allt längre. Många adderar också fler friska år till sitt liv och lever ett aktivt liv långt upp i åren. Därför bör vi se på ålderdomen med nya ögon. Ta vara på all den kunskap och erfarenhet som åsrika personer besitter. Forskning visar att såväl lärande som utveckling och kreativitet är möjligt långt upp i åren. Med nya höft- och knäleder, starroperationer och hörapparater ges nya möjligheter till aktivt och friskt liv. Seniorer är en kraft att räkna med. Vi vill stärka seniorers rätt till ett gott liv. När krafterna tryter ska äldreomsorgen finnas där och ska ta sikte på att öka de äldres egenmakt och valfrihet, hur man vill leva, var man vill bo och vem som ska utföra den omsorg som behövs. Det handlar bland annat om att bryta äldres ofrivilliga ensamhet.

Ensamhet leder till utanförskap och isolering. Nära sex av tio seniorer uppger att de känner sig ensamma. Ofrivillig ensamhet kan göra att människor känner sig olyckliga och skapar ohälsa. Att stärka seniorers rätt till gott liv handlar i grunden om trygghet och välbefinnande. Det utgörs av flera delar – att tillhöra en gemenskap, inflytande och valfrihet, service och omtanke.

Andelen seniorer i Sverige ökar stadigt. Det är väldigt positivt att vi blir äldre och att många kan leva ett friskt liv. Det är i dag ungefär 2,3 miljoner människor i Sverige som är över 65 år. Det motsvarar var femte person. Dessa seniorer är självfallet inte en homogen grupp. Att vi blir fler seniorer skapar därför också både nya utmaningar men också nya möjligheter. Utmaningarna uppstår om fler sjuka år läggs till livet och då handlar det om att stärka hemtjänst och äldreomsorg med bland annat om kontinuitet i bemanning av hemtjänsten och personal- och kompetensförsörjning. Möjligheterna när fler friska år läggs till är stora. Seniorer som kan och vill arbeta längre upp i åldrarna, engagera sig ideellt och på olika sätt bidra till samhället. Här finns en stor outnyttjad resurs som vi bättre bör ta tillvara på.

Seniorers behov ska komma i första hand. Socialtjänstlagen ska utformas så att den ger goda möjligheter till förenklad biståndsbedömning bland annat i samband med prövning rätt till hemtjänst. Valfrihet och mångfald inom äldreomsorg och lagen om valfrihetssystem (LOV) ska utvecklas och stärkas. Utveckling av digitala tjänster inom äldreomsorg ska uppmuntras och stimuleras. För seniorer som bor på ett särskilt boende ska fokus vara på att stärka kvarvarande resurser, förmågor och möjligheter. Vi behöver gå från proaktiv till reaktiv, från sen till tidig insats och från kompensation till rehabilitering.

Måltider ska skapa livskvalitet, glädje och möjligheter till trevlig gemenskap varje dag. Maten ska vara näringsrik och av hög kvalitet samt fri från hormoner och antibiotika. Det finns dock signaler som tyvärr ger en annan bild. Många seniorer lider i dag av undernäring i Sverige. Det är dessutom fler som riskerar att drabbas av undernäring.

För att möta äldreomsorgens omfattande utmaningar krävs reformer som genomförs skyndsamt. Den samlade äldreomsorgen ska vara av hög kvalitet. Reformerna som stärker äldres rätt till ett värdigt liv och som stärker äldreomsorgens medarbetare ska prioriteras. Det ska finnas olika boendereformer och tillgänglig hemtjänst. I Sverige ska

seniorer behandlas med respekt. Den har de förtjänat genom att ha byggt upp vårt gemensamma land. Den ofrivilliga ensamheten ska brytas och undernäring inom äldreomsorg ska inte förekomma.

Moderaternas värderingar och utgångspunkter

Varje enskild människa är den viktigaste utgångspunkten och perspektivet för Moderaternas politik och vårt samhällsengagemang. Våra värderingar formas av vår syn på människan. Vi vill se till hela människan. Våra förslag tar utgångspunkt i att de allra flesta människor vill ta ansvar för och forma sina egna liv.

Vi vet att varje människa har stora förmågor och möjlighet att kunna utveckla dessa exempelvis med rätt utbildning och yrkeserfarenhet. Ofta växer och utvecklas människor som mest när de dels möter nya utmaningar, dels prövas när de ställs inför svåra livssituationer. Då behöver man ofta hjälp och stöd av anhöriga, vänner och det omgivande samhället.

Alla seniorer har lika rätt till vård efter behov och en likvärdig vård av hög kvalitet. Det handlar om människors liv och hälsa. Fokus på hög kvalitet och kontinuitet skapar förutsättningar för att alla såväl patienter som anhöriga ska kunna känna sig trygga. Detta gäller inte minst de mest sjuka äldre och alla dem med kroniska sjukdomar.

Alla människor ska ha rätt till valfrihet. Man ska kunna välja sin äldreomsorg och äldrevård utifrån egna behov och förutsättningar, oavsett var i landet man bor. Detta i sin tur förutsätter mångfald och alternativ. Frihet att välja mellan olika alternativ skapar också olika möjligheter för vårdens och omsorgens medarbetare att utvecklas, ta olika karriärvägar och kunna vidareutveckla kompetens och specialisera sig.

När orken kanske tryter och man känner behov av mer stöd i vardagen, då ska man kunna känna tillit till att den äldreomsorg och äldrevård som erbjuds är av hög kvalitet. Det ska också vara tydligt att man som äldre fortsatt kan ha ett stort inflytande över sin egen vardag även om man är i behov av äldrevård och äldreomsorg.

Vår strävan är att motarbeta den ensamhet som inte är självvald. Som seniorer ska man kunna känna sig trygg, få uppleva gemenskap och delaktighet i samhället, men framförallt ska alla fortsatt kunna vara självständiga individer som har goda möjligheter att göra egna medvetna val utifrån egna intressen, önskemål och behov. Alla ska, så långt det är möjligt, ha rätt till livskvalitet hela livet.

Nuvarande situation är otillfredsställande när det gäller såväl kontinuitet i vården som i äldreomsorgen. Personal inom äldreomsorgen och äldrevården funderar dessutom allt för ofta på att sluta på grund av dålig arbetsmiljö och låga löner. Alla som arbetar inom äldreomsorg och äldrevård ska ha rätt till rimliga arbetsmiljöer, tydliga karriärmöjligheter och ett kunnigt och engagerat ledarskap. Det måste alltid löna sig att arbeta och vidareutbilda sig. Människors vilja att anstränga sig, arbeta tillsammans och specialisera sig ska uppmuntras.

Seniorers trygghet – en äldreomsorg att lita på i hela landet

Det är viktigt att förbättra äldreomsorgens samlade kvalitet. Kvalitet inom äldreomsorgens verksamheter låter sig inte utvärderas av ett enstaka krav eller enbart en indikator. Därför föreslås att ett begränsat antal nationella kvalitetskrav för äldreomsorgens verksamheter fastställs, som ska spegla en samlad bedömning av äldreomsorgens kvalitet.

Kvaliteten i utförd äldreomsorg respektive rättssäkerheten i biståndsbedömningen ska inte avgöras av vilken socialtjänst som fattat beslutet. Så ser det dock inte ut i praktiken. För att säkerställa att äldre oavsett bostadsort ges bästa möjliga äldreboende och hemtjänst vill vi införa ett kvalitetskontrakt i äldreomsorgen.

Kvalitetskontraktet tecknas mellan huvudmän och berörd kommun avseende den utförare/enhet som inte når de fastställda kvalitetskraven. Att inte nå upp till kraven innebär att den utförda äldreomsorgen bedömts hålla otillräcklig eller undermålig kvalitet. Kvalitetskontrakten är obligatoriska. De gäller så länge inte kvalitetskraven nås, dock som längst tre år. Därefter inträder andra åtgärder.

Kvalitetskontrakten ska innehålla krav på åtgärder som forskning och beprövad erfarenhet har visat kan möta de ställda nationella kvalitetskraven. Finansieringen av dessa nödvändiga åtgärder ska delas mellan stat och berörd huvudman.

Följa upp och utvärdera tagna beslut

Den 1 juli 2018 trädde bestämmelse i kraft om förenklad biståndsbedömning. Detta innebär att socialnämnden i kommunen, utan föregående behovsprövning, får erbjuda hemtjänst till äldre personer. Syftet är att ge de kommuner som så önskar möjlighet att bevilja insatser inom äldreomsorg på ett enklare sätt och med större utrymme för delaktighet och självbestämmande. Då denna bestämmelse trätt i kraft sedan ett drygt år bör en utvärdering göras om hur och i vilken omfattning kommunerna tillämpar förenklad biståndsbedömning. Vi vill även att regeringen ger i uppdrag att följa upp parboendegarantin som infördes 2012. Garantin innebär en rätt för makar att bo tillsammans i ett äldreboende även om endast den ena beviljats bistånd i form av ett särskilt boende.

Stärk seniorers livskvalitet med god mat och fysisk aktivitet

Seniorer i behov av mer stöd och hjälp, som bor exempelvis på vårdboende, behöver känna gemenskap med andra, meningsfullhet i tillvaron och att deras vardag fungerar. De ska ha inflytande över sitt eget liv och exempelvis kunna välja vilken tid man vill äta frukost och kunna ta ett glas vin till middagen. Inom äldreomsorgen ska man ha rätt till privatliv och kroppslig integritet, trygghet, delaktighet och möjlighet till självbestämmande.

Alltför många seniorer lider av allvarlig undernäring. Att det kan gå så långt har flera anledningar: Det kan röra sig om personer som helt enkelt inte vill äta i samma utsträckning längre, en otillfredsställande måltidssituation, avsaknad av middagssällskap, att kvaliteten på måltider brister, bristande kompetens om äldres nutrition, för lång nattfasta samt att det ges för många och ibland fel eller motverkande

mediciner. Det handlar även om att en del seniorer har en dålig tandstatus som gör det svårt att tugga och svälja maten.

För att motverka undernäring och höja kvaliteten på maten vid Sveriges äldreboenden är det centralt att kommuner ställer höga krav på såväl den äldreomsorgen de själva driver som på fristående aktörer kring kunskap om nutrition, vikten av att servera mat de äldre uppskattar och en trivsamt måltidssituation. På många håll krävs ett måltidslyft som väcker aptiten och skapar måltidsglädje. Bra måltider ger dessutom ork och lust att delta i andra aktiviteter.

Danmark började för ett par år sedan med konceptet ”spiseven”. Detta arbetssätt ”Måltidsvän” har sedan spritt sig till Sverige och alltför många kommuner har inför detta framgångsrika och enkla koncept – att maten smakar bättre när man äter den tillsammans med någon. En senior får helt enkelt regelbundet sällskap av en frivillig person som är med och äter. De kan laga maten hemma tillsammans eller gå ut och äta någonstans.

Livsmedelsverket har listat fem framgångsfaktorer för bra måltider i äldreomsorgen. Det handlar om att fokusera på individen, satsa på kunskap och kompetens, se helheten genom att använda sig av något de kallar Måltidsmodellen, tydliggöra ansvar och möjliggöra samarbete samt att sätta upp mål, prioritera måltiden och följa upp.

Fysisk aktivitet på recept för seniorer

Moderaterna vill att möjligheter och förutsättningar ses över i syfte att pröva förslag om fysisk aktivitet på recept för seniorer som idag inte alls eller väldigt sällan genomför fysiska aktiviteter. Måttlig fysisk aktivitet har betydande förebyggande hälsofrämjande effekter för äldre personer. Forskning visar till exempel att risken för fall bland äldre minskar med ungefär en tredjedel vid rekommenderade nivåer av fysisk aktivitet. Därtill minskar risken för frakturer ännu mer. Detta skulle reducera antalet inläggningar på sjukhus till följd av fallolyckor. Äldre visar på en högre grad av följsamhet av fysiska aktiviteter på recept än övriga delar av befolkningen.

Helhetsgrepp om vård och omsorg

Det är alltför vanligt att seniorer idag slussas runt mellan olika aktörer. Sjuka personer som söker sig till akutmottagning för enklare åkommor som bäst kunde lösts via insatser inom äldreomsorgen eller primärvården kan få vänta i flera timmar på vård, för att mer akuta fall prioriteras. En omsorgstagare kan få utstå många okända ansikten i sitt hem, för att omsorgsaktörerna inte samspelar och för att det på många håll i Sverige ännu saknas valfrihet inom hemtjänsten.

Det saknas ett helhetsgrepp runt äldres vård och omsorg. Primärvård, hemsjukvård, hemtjänst, geriatrisk vård och palliativ vård måste samarbeta bättre. Detta är en fråga gemensamt för kommuner och regioner, som behöver hitta gemensamma lösningar. För att bidra till denna utveckling ska Moderaterna nationellt ta initiativ till ett försöksprojekt där en region/kommun provar nya lösningar för att sudda ut trösklarna mellan äldreomsorgen och sjukvården för de äldre. I regionen ska det finnas ett samlat ansvar inom hela vård- och omsorgskedjan, och försöksprojektet ska följas upp av Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg.

Stärk seniorers möjligheter till ett gott liv

Att stärka seniorers rätt till ett gott liv när de har behov av olika former av äldreomsorg bygger på ett metodiskt, målmedvetet och strukturerat kvalitetsarbete samt förmågan att se till alla individers individuella behov. Äldreboenden ska erbjuda goda boendemiljöer i kombination med vård och omsorg av hög kvalitet. Hemtjänsten ska ha den äldre i fokus, ha ett bra bemötande, sträva efter kontinuitet i bemanningen och komma på avtalade tider.

Fler kommuner har behov av att bygga ut den mobila hemsjukvården för de mest sjuka äldre. Det handlar om att skapa mer nära vård och omsorg. Det kräver mer samarbete och samverkan mellan kommunens hemsjukvård och regioners primärvård och slutenvård.

Syftet med mobil hemsjukvård är att kunna ge en trygg, individanpassad och samordnad vård med helhetssyn. Oplanerade vårdtillfällen i slutenvården ska minimeras. Om kommuner inte själva väljer att pröva detta vill vi överväga att införa en bestämmelse i kommunallagen att kommuner och regioner ska samplanera dessa verksamheter.

Trygga boenden för äldre

Många äldre trivs bäst hemma och vill bo kvar hemma så länge som möjligt. De ska erbjudas hjälp och stöd via hemtjänst och hemsjukvård. Men det finns även äldre som är för friska för vårdboende som upplever ensamhet och otrygghet i sitt boende och som inte vill bo kvar hemma. För dem ska det finnas alternativ till att bo kvar hemma som erbjuder mer trygghet och social samvaro. För dem som inte kan bo kvar i exempelvis ett hus med trädgård som kräver omfattande skötsel eller hus med trappor ska goda alternativ finnas. Det ska vara enkelt att flytta om man så önskar.

Tyvärr är bristen på olika så kallade mellanboendeformer stor i dag och det behöver byggas många nya former av boenden, däribland vårdboenden och s.k. trygghetsboenden. Här finns stort utrymme för kommuner att tillsammans med bostadsaktörer och omsorgsföretag stimulera och utveckla nya former av boenden för äldre som kan erbjuda olika former av tjänster, stöd, gemenskap och aktiviteter. Vi menar att det behövs olika trygga boendeformer som äldre kan välja mellan innan de är i behov av vårdboende.

De senaste åren har olika typer av sådana boendeformer utvecklats, dels seniorboenden, dels trygghetsboenden. Det är boende i hyresrätts- eller bostadsrättsform som erbjuder olika tjänster och kringaktiviteter, exempelvis olika former av service, personal/bovård på angivna tider, trygghetslarm, hushållsnära tjänster, gemensamma måltider, sociala aktiviteter, motionsmöjligheter, stimulerande inomhus- och utomhusmiljöer med mera.

Det är vår uppfattning att det fortfarande finns stort utrymme för fortsatt utveckling av dessa boenden, exempelvis kan de i högre utsträckning kopplas till olika former av vårdmöjligheter. Det finns i dag seniorboenden där tillgång finns till såväl omvårdnadspersonal som sjuksköterska och läkare, men det är än så länge ovanligt. Vanligast är att de boende i senior- eller trygghetsboenden får omvårdnadsbehov genom att ansöka om hemtjänst. Vissa seniorboenden driver hemtjänst kopplat till boendet. De boende får även hemsjukvård precis som i en vanlig bostad.

Förutom att det finns potential för att utveckla boendeformerna menar vi att det kommer att behövas byggas betydligt fler boenden av denna typ i takt med att andelen äldre ökar. Det är dessutom en viktig framtidsfråga för äldreomsorgen i stort. I det arbetet har kommunerna en viktig roll både genom att stimulera tillkomsten av seniorboenden och trygghetsboenden genom mark- och bostadspolitik liksom genom medverkan av kommunal hemtjänst och hemsjukvård. De kan också komplettera marknaden genom tydliga ägardirektiv till kommunägda bostadsföretag om att bygga exempelvis trygghetsboenden.

Flera kommuner har också inrättat olika former av subventionsmodeller för att stimulera till fler trygghetsboenden. I dessa subventioneras värdinna/värdtjänster, gemensamma ytor med mera samtidigt som krav ställs på hur boendena ska vara utformade och vilka tjänster som ska erbjudas. Här finns behov av att sprida goda exempel, så att fler kommuner kan erbjuda den här typen av boenden.

Det finns anledning att se över hur nationella byråkratiska regelverk försvårar, fördyrar och detaljstyr hur äldreboenden ska se ut. Ett – av många – exempel är Arbetsmiljöverkets bestämmelser som bland annat innebär att det ska vara ett fritt arbetsutrymme på minst 0,8 meter vid sidan av toalettstolen och 1,3 meter framför toalettstolen på särskilda boenden. Viten utdöms om några centimeter saknas. Detta har skapat stora problem över hela landet. Badrum och hela boenden får byggas om för enorma belopp för att tillgodose Arbetsmiljöverkets krav, och vissa boenden har genom åren fått lägga ner. Personer har i onödan fått flytta. Dessutom är kraven olika beroende på om verksamheten drivs av kommuner eller av fristående aktörer. Det behövs en nationell översyn kring den detaljstyrning som myndigheter utövar kring hur våra äldreboenden ska se ut.

Stärk äldreomsorgens medarbetare

I dag råder stora svårigheter och finns omfattande problem vad gäller att kunna säkerställa kompetens- och personalförsörjningen inom äldreomsorgen. Många gånger bottnar upplevda brister av kvalitet i äldreomsorgen på dess oförmåga till kontinuitet i bemanning. Den kortsiktiga och långsiktiga förmågan att säkra personalförsörjningen är därför helt avgörande för äldreomsorgens möjligheter att kunna bedriva verksamhet av hög kvalitet. För att få fler att vilja arbeta inom vård och omsorg så är valfriheten helt avgörande för personalen. Att det finns flera vårdgivare att välja mellan är självklart bra för de äldre men det är också viktigt för personalen.

Det behövs fler undersköterskor. Av landets 290 kommuner svarar över sex av tio att de har svårt att rekrytera personal. Samtidigt är den långsiktiga trenden att antalet undersköterskor i kommunerna har ökat från cirka 41 500 anställda till ungefär 125 000 anställda under perioden 1995–2014. Därtill visar Statistiska centralbyrån att det totalt var cirka 138 000 undersköterskor som arbetade inom hemtjänst, hemsjukvård och äldreboenden år 2015. Drygt nio av tio undersköterskor är kvinnor. För att möta rekryteringsbehovet vill vi ta fram och genomföra en gemensam strategi för att säkra den långsiktiga kompetens- och personalförsörjningen inom äldreomsorgen.

Ledarskapsutbildning inom äldreomsorgen

Uppskattad och omtyckt verksamhet inom äldreomsorgen präglas ofta av tydliga prioriteringar, stort engagemang, möjligheten att påverka sitt arbete och närvarande och synligt ledarskap. Ofta är det så kallade eldsjälarna som är drivande när det är verksamheter som utmärker sig på ett positivt sätt. Det gör emellertid samtidigt att det blir väldigt sårbart. Ett professionellt ledarskap tillsammans med medarbetarnas kunskande och möjligheter till kompetensutveckling ger en stabilare grund att stå på för att nå hög kvalitet inom äldreomsorgen.

Moderaterna vill inrätta en ledarskapsutbildning avsedd för framtidens ledare inom äldreomsorg. Det handlar om att ge professionen en ännu starkare och tydligare roll. Äldreomsorgens medarbetare behöver ett tydligt och metodiskt stöd av sina chefer. Ledare och personal behöver kunskap om det friska och sjuka åldrandet för att kunna leda och styra sina enheter.

Vi vill i samarbete med intresseorganisationer och utförare av äldreomsorg ta fram förslag på ledarskapsutbildning rörande äldreomsorgens samlade verksamheter. Det är viktigt att kommunerna tar sitt arbetsgivaransvar och utvecklar kvalificerade ledarskapsutbildningar. I de kommuner där det finns fristående aktörer ska även de erbjudas deltagande. Ledarskapsutbildningen ska i första hand vara avsedd för "första linjens" chefer inom hemtjänst och äldreomsorg.

Vi vill stärka det lokala ledarskapet, stimulera vidareutbildningar, handledarstöd och att äldreomsorgen lokalt tar fram mentorskapsprogram. Chefer inom äldreomsorgen måste få rimliga förutsättningar för ett mer närvarande ledarskap. Det kan till exempel handla om mindre personalgrupper för varje chef.

Stimulera digitalisering inom äldreomsorgen

Modern teknik kan förbättra livskvaliteten för Sveriges äldre. Möjligheten att på ett enkelt sätt komma i kontakt med sin familj och släktingar kan vara skillnaden på att tillbringa en dag ensam eller inte. Ett samtal eller några meddelanden via en applikation kan räcka för att känna sig delaktig. Tröskeln för att använda ny teknik som till exempel olika filmtjänster eller bildarkiv kan kännas hög, men samtidigt vara ovärderlig när man väl kommer över den.

Digitaliseringen inom äldreomsorgen har påbörjats men sker långsamt och i högst varierande omfattning. Ny digital teknik kan vara så kallade smarta golv, kameror som kan reagera på udda rörelser och olika sorters robotar. Detta är exempel på hjälpmedel som gör att äldre kan klara vardagslivet bättre, öka de äldres integritet och självständighet samt bidra till trygghet i hemmet eller på äldreboendet. Det saknas dock tillräcklig samordning, samarbete och samverkan mellan olika kommuner och andra utförare av äldreomsorg.

Nya tekniska hjälpmedel kan emellertid aldrig ersätta de avgörande mänskliga kontakterna; samtidigt sticker Sverige ut genom att vi utvecklar ny digital teknik som ett led i att öka människors självständighet och förmåga att klara sig själv. Ny digital teknik har stora möjligheter att växa fram som ett bra komplement till övrig hemtjänst och äldreomsorg.

Kommunerna och regionerna ansvarar för implementeringen av digital teknik. Vem som har det nationella samordningsansvaret är inte tydligt och antalet myndigheter som arbetar med frågan på olika sätt är många. Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten,

Myndigheten för digital förvaltning, Myndigheten för vård och omsorgsanalys, Vinnova, Myndigheten för delaktighet och E-hälsomyndigheten är alla involverade på olika sätt. När så många myndigheter är inblandade är det av stor vikt att en myndighet har det övergripande ansvaret. Vilken myndighet som har ansvaret för digital teknik inom äldreården har ett stort behov att tydliggöras.

Moderaterna föreslår att Myndigheten för vård och omsorgsanalys bör ha ansvaret för uppföljning av det som genomförts inom digital teknik och E-hälsomyndigheten för samordningen av alla insatser.

Ofrivillig ensamhet

För att bekämpa äldres ofrivilliga ensamhet behöver vi arbeta tillsammans. Precis detta har pensionärsorganisationerna SKPF pensionärerna, SPF Seniorerna och PRO pekat på i sin skrift "Tillsammans mot ensamhet" som släpptes i mars 2019. Att tillhöra ett sammanhang, göra sociala aktiviteter tillsammans med andra, ha människor runt omkring sig som bryr sig om en och att göra meningsfulla uppgifter stärker människors livskvalitet och bidrar till bättre hälsa.

En halv till en miljon människor uppskattas vara ensamma i Sverige. Kvinnor är mer ensamma än män, äldre pensionärer mer än nyblivna och människor i storstäder känner sig mer ensamma än folk på landsbygden.

Moderaterna vill att insatser fokuseras på meningsfulla aktiviteter tillsammans med andra, för att bryta den ofrivilliga ensamheten. Seniorer är ingen homogen grupp – det kan aldrig sägas för många gånger. Vad en meningsfull aktivitet är skiljer sig från person till person. Det kan vara allt från att gå en promenad tillsammans med någon eller att äta en måltid tillsammans med någon, till att tillsammans med andra gå till ett gym, måla, sjunga i kör eller något helt annat.

För att lyckas med att skapa fler mötesplatser och erbjuda fler aktiviteter som görs tillsammans krävs det att alla inblandade gör sin del av arbetet. Det handlar om kommunernas ansvar att se till att personal inom hemtjänst och äldreboende har utbildning och tid för att möta seniorers önskemål på aktiviteter. Men också om att kunna engagera frivilliga krafter som kan göra en insats för att minska ensamheten. För de seniorer som är sängliggande kan det till exempel vara viktigt med tät social kontakt på ett äldreboende. Uppgifter som kan utföras i den enskildes rum ska utföras där.

Viktigast av allt är ett tydligt och engagerat ledarskap som uppmuntrar och skapar ett arbetsklimat som tar vara på idéer och uppmuntrar till fler aktiviteter för seniorer. Pensionärsorganisationerna har så rätt i sin skrift – här gäller det verkligen att arbeta tillsammans mot ensamhet den idéburna sektorn, enskilda frivilliginsatser tillsammans med kommuner och regioner. Ofrivillig ensamhet skapar ohälsa och utanförskap. Alla

goda krafter ska gemensamt arbeta för att bryta den ofrivilliga ensamheten. Det handlar om att stärka seniorers livskvalitet.

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Ulrika Heindorff (M)

John Weinerhall (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)

Ulrika Jörgensen (M)

Noria Manouchi (M)

Lars-Arne Staxäng (M)